

"Evet, hal ile mâzi arasında öyle ince bir perde vardır ki, ruhun mâzi cihetine geçmesine mâni değildir; cesede nisbeten bitmez bir mesafedir." Burada bahsedilen şeyler arasında bulunan mesafelerdeki zıtlıkların hikmeti nedir?

İnsan iki yönlüdür. **Birisi** latif diğeri kesif, birisi nurani diğeri cismani, birisi maddi diğeri manevi vs... İşte **letafet, nuraniyet** ve **maneviyat** yönünden her şey çok yakın ve kısa iken **kesafet, cismaniyet** ve **maddiyat** açısından her şey çok uzak ve uzundur.

Hele ki insan ibadet ve iman ile ruhaniyet derecesine ulaşmış ise, maddi ve cismani bütün kayıtlar ortadan kalkar. Adeta mazi ile müstakbel hazır zaman hükmüne geçer. Bu yüzden ruhun derece-i hayatı çok geniş ve kayıtlardan azade denilmiştir. Tam nuraniyet kazanan Peygamber Efendimizin (asm) mübarek bedeni bir anda Miraç'a gidip gelmiş ve yüzlerce yılda bitirilemeyecek manevi seyahati bir an-ı seyyalade yapıp gelmiştir.

Bu ince ve latif hakikatleri akla yaklaştırmak için bazı örnekler verelim. Mesela insanın bedeni cismani ve maddi olduğu için Türkiye'den Çin'e gitmesi müddet ve zaman ister, ama insandaki hayal ve fikir duyguları nurani ya da ona yakın bir latife olduğu için, bir anda zamansız gider gelir. Çin, insanın bedeni için çok uzak iken hayal ve fikir için gayet derecede yakındır. Hem uzak hem yakın tabirlerini bu kapsamda değerlendirebiliriz.

İlim ile cehil arasındaki perde imana bakar, ilim imana ram olursa o zaman her şey açılır ve berraklaşır. Aynı ilim küfre ram olursa, bu kez her şey zulümata gark olur. İman etmek ile etmemek ince bir zar gibidir, bir an-ı kalptir. O an-ı kalp insanın dünyasını ya aydınlığa boğar ya da karanlığa.

İman ile bakıldığında, maddi sebepler arkasını gösteren şeffaf bir perde olurken; **küfür ile bakıldığında**, maddi sebepler katı ve mat bir perde olup ahreti ve gaybi alemleri örtüyor.

İhlas ile namaz kılındığında sevap, riya için kılındığında günah oluyor. Demek günah ile sevap arası çok yakın, adeta bir niyet zarı var aralarında. Halbuki ihlas ile kılınan namaz cennete, riya ile kılınan namaz ateşe götürüyor. Cennet ile cehennem arası çok uzak.